

چکیده

مقدمه: سرطان دهانه رحم در نتیجه تقسیم غیر قابل کنترل سلول های دهانه رحم و تحت تاثیر عوامل محیطی و اختلالات ژنتیکی ایجاد می شود. با این حال، این بیماری به عنوان سرطان قابل پیشگیری شناخته شده است. غربالگری سرطان دهانه رحم و ارزیابی میزان خطر ابتلا به این بیماری از اقدامات مهم در پیشگیری از آن به شمار می آید. از آنجا که ارزیابی تمام عوامل خطر موثر بر بیماری ها برای پزشکان کار دشواری است، از فناوری اطلاعات و مدل های ارزیابی خطر برای تخمین میزان خطر استفاده می شود. از اینرو، هدف از پژوهش حاضر، ایجاد سیستم تصمیم یار بالینی جهت ارزیابی خطر احتمال ابتلا به سرطان دهانه رحم بود.

روش پژوهش: این مطالعه از نوع مطالعات توسعه ای-کاربردی بود که در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول پژوهش، نظرات ۲۰ نفر از پزشکان متخصص زنان و زایمان جهت تعیین پارامترهای ضروری ارزیابی خطر ابتلا به سرطان دهانه رحم به روش کمی و با استفاده از پرسشنامه گردآوری و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ و آمار توصیفی (توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار) تحلیل شدند. در مرحله دوم، ابتدا نمونه اولیه سیستم تصمیم یار بالینی با استفاده از نرم افزار متلب طراحی و پیاده سازی شد و سپس سیستم با استفاده از معیارهای حساسیت، ویژگی و صحت ارزیابی گردید.

یافته ها: یافته های پژوهش نشان داد مهمترین معیارهای ارزیابی خطر ابتلا به سرطان دهانه رحم عبارت بودند از پارامترهای عمومی مانند سن بیمار، استعمال دخانیات، سابقه قرار گرفتن در معرض دود دخانیات، شرایط اجتماعی بیمار و وضعیت تاهل و پارامترهای اختصاصی شامل سابقه ابتلا به ویروس پاپیلوما ی انسانی پرخطر (۱۶ و ۱۸)، سابقه استفاده از واکسن پاپیلوما ویروس انسانی، سابقه وجود سرطان دهانه رحم در خانواده، عوامل ژنتیکی و غیره. در نهایت، هشت پارامتری که بیشترین تاثیر را در احتمال ابتلا به سرطان دهانه رحم داشتند، انتخاب شدند. این پارامترها عبارت بودند از سابقه ابتلا به ویروس پاپیلوما ی انسانی پرخطر (۱۶ و ۱۸)، تعداد شریک های جنسی بیمار، سابقه ی ابتلا به انواع عفونت های منتقله از طریق رابطه جنسی، استعمال دخانیات، نتیجه آزمایش پاپ اسمیر، تعداد شریک های جنسی همسر، سن اولین رابطه جنسی و سابقه ی ابتلا به بیماری های دهانه رحم و واژن. بعد از طراحی و پیاده سازی سیستم تصمیم یار بالینی، این سیستم با استفاده از معیارهای حساسیت، ویژگی، صحت مورد ارزیابی قرار گرفت و میانگین حساسیت، ویژگی و صحت برای سطح کم خطر، متوسط و پر خطر به ترتیب ۸۱/۸۵، ۸۲/۹۳ و ۹۱/۳۹ بود.

کلمات کلیدی: سرطان دهانه رحم، سیستم تصمیم یار بالینی، ارزیابی خطر